

“ДРАБНІЦЫ ЕЛЬСКІЯНЫ”: МАТЭРЫЯЛЫ ДА РЭКАНСТРУКЦЫІ ПРЫВАТНАЙ КНІЖНАЙ КАЛЕКЦЫІ АЛЯКСАНДРА ЕЛЬСКАГА

Выяўленыя кніжныя выданні толькі ў нязначнай ступені з’яўляюцца адлюстраваннем кнігазбору А. Ельскага, які размяшчаўся ў Замосці – Ігуменскі павет Мінскай губерні – (другая палова XIX ст. – 1916 г.) і налічваў да 10 тысяч адзінак захоўвання, прывечаных гісторыі і культуры Беларусі. З раскіданай па свеце кніжнай калекцыі А. Ельскага ўдалося выявіць больш за 200 асобнікаў, якія захоўваюцца ў Беларусі, Польшчы, Літве і Расіі. Улічаны і апісаны па магчымасці трыя кнігі і брашуры, якія маюць правенцыйныя адзнакі, аўтарства А. Ельскага. Бібліяграфічны запіс уключае таксама звесткі з бібліяграфічных крыніц, месца захоўвання, шыфры кожнага з асобнікаў, правенцыі. Парадкавыя нумары кожнай назвы адначасова паказваюць на колькасць выяўленых асобнікаў. Матэрыял згрупаваны паводле асноўнага месца захоўвання: у Беларусі (НББ – 34, ЦНБ НАНБ – 19; ГДГАМ – 2); Польшчы (НБВ – 84, АГАД – 29); Літве (БАНЛ – 17, НБВУ – 8); Расіі (РНБ – 6, РДБ – 4, БРАН – 1) – усяго 204 асобнікі.

Складальнік выказвае падзяку супрацоўнікам навукова-даследчага аддзела кнігазнаўства НББ Таццяне Іванаўне Рошчынай, Людміле Данілаўне Сільновай за дапамогу ў выяўленні асобнікаў з кнігазбору А. Ельскага.

Больш падрабязна аб канцэпцыі электроннай рэканструкцыі “Бібліятэкі і музея старажытнасцей Аляксандра Ельскага” можна пазнаёміцца ў артыкуле Л. І. Доўнар у зборніку матэрыялаў IV Міжнародных Кнігазнаўчых чытанняў “Новыя тэхналогіі ў захаванні дакументальнай спадчыны” (Мінск, 20–21 лістапада 2008 г.).

Спіс скарачэнняў

АГАД	Архіў галоўны актаў даўніх у Варшаве
БАНЛ	Бібліятэка Акадэміі навук Літвы
БРАН	Бібліятэка Расійскай акадэміі навук у С.-Пецярбургу
В. Ч. 2	Василевская, М. А. Беларусь в печати XIX – начала XX столетия : библиогр. на иностранных яз. Ч. 2 / сост. М. А. Василевская ; под ред. А. И. Мальдиса. Мн., 1983. 418 с.
ГДГАМ	Іродзенскі дзяржаўны гісторыка-археалагічны музей
Estr.	Estreicher, K. Bibliografia polska Część 1. XIX stolecie / K. Estreicher. Kraków, 1870-1882. T. 1-7.

КБ	Кніга Беларусі, 1517–1917 : зводны каталог / склад. Г. Я. Галенчанка і інш. Мн., 1986. 615 с. : іл.
НББ	Нацыянальная бібліятэка Беларусі
НБВ	Нацыянальная бібліятэка ў Варшаве
НБВУ	Навуковая бібліятэка Вільнюскага ўніверсітэта
РДБ	Расійская дзяржаўная бібліятэка (Масква)
РНБ	Расійская нацыянальная бібліятэка (С.-Пецярбург)
ЦНБ НАНБ	Цэнтральная навуковая бібліятэка імя Я. Коласа Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі

* Апострыксам абазначаны назвы выданняў А. Ельскага, якія не былі ўлічаны ў бібліяграфічным спісе Г. Кісялёва (гл.: Беларускія пісьменнікі : біябібліяграфічны слоўнік. У 6 т. Мінск, 1993. Т. 2. С. 421–422).

НББ

1–7. А. І. [Ельскі, Аляксандр]. **Выбіраймся ў прочкі!** Скарэй у Томск! Аб тое добра разведаў і растлумачыў народу А. І. – Пецярбург, 1896 (тип. Е. Евдокимова, склад глаўны ў кніжніцы Б. Адамовіча ў Менску-Літоўскім). – 24 с. – КБ. С. 228, № 139. – НББ. Аддзел беларускай літаратуры; РНБ. Аддзел Расікі; РДБ; АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 140; НБВ. I.129.912; 2.008.635; 24824 Kras.

8. [Ельскі, Аляксандр]. **Нашы перасяленцы.** (Скарэй у Томск!). – Витебск, 1896 (Губ. типолитогр.). – 15 с.; 20,5x13 см. – На вокл. аўт. не паказаны. – Асобны адбітак з “Витеб. губ. вед.” 1896 г. – КБ. С. 229, № 141. – НББ. Аддзел беларускай літаратуры. Ба 775. На тыт. арк.: 1. Круглая пячатка сінім чарнілам “Библиотека М. П. М.”; 2. Круглая пячатка фіялетавым чарнілам “Дзяржаўная бібліятэка БССР імені Леніна”; 3. Штэмпель “Бел. аддзел 1994 г.”; 4. Запіс простым алоўкам нумароў “42112”, шарыкавай ручкай чорнага колеру “Ба 775”. У тэксце нязначныя паметы чорным чарнілам і простым алоўкам. Пераплёт: кардон у паперы цёмна-сіняга колеру з наклеенай папяровай вокл. светла-бежавага колеру, каленкавая спінка цынамонавага колеру.

9–12. А. І. [Ельскі, Аляксандр]. **Слова аб праклятай гарэлцы і аб жыцці і смерці п’яніцы.** Добраму беларускаму народу на пакрапленне яго душы і розуму раскажаў прыяцель яго папачыцель трэзвасці А. І. – Пецярбург, 1900 (тип. инж. Г. Бернштейна. Склад глаўны ў кніжніцы Яна Дубовіка ў

Мінску Літоўскім). – 9 с. 1600 экз. 3 к. – Перад загал. аўт.: А. І. [Аляксандр Ельскі]. – КБ. С. 229, № 142. – НББ. Аддзел беларускай літаратуры; БАНЛ; НБВ; II.420.133; II.494.695.

13–15. **А. J. [Jelski, Aleksandr]. 100 przykazak, zahadak, pryдумak i gawendaў dla pażytku Bielaruskaho (Krywickaho) narodu / sabraў A. J. [A. Jelski].** – Wilnia, 1908 (druk. Admunda Nawickaho). – 23 s. ; 17,5x12,5 sm. [1000 ekz.]. – КБ. С. 229, № 143. – НББ. Навукова-даследчы аддзел кнігазнаўства. 096/14653. На вокл.: 1. Запісы фіялетавым чарнілам “[Ельскі]”, “Е-55”, “162347”, “Б2680”; 2. Пячаткі “Кніжніца Яэпа Лёсіка”, “Беларуская Дзяржаўная Бібліятэка”, “Дзяржаўная бібліятэка БССР імені Леніна”. На тыт. арк. пячаткі: 1. “З. Н. Борка А. П.”; “Беларуская Дзяржаўная Бібліятэка”, “Дзяржаўная бібліятэка БССР імені Леніна”; 2. Надпіс чарнілам “Захарка Борка...”; 3. Штэмпель інвентарызацыі “Инв. 1953 г.”; 4. Інвентарныя нумары: “Е-55”, “Б162347/2680”, “Б2876р”. Пераплёт: кардон, папера цёмна-сіняга колеру; спінка з матэрыі цынамонавага колеру; ЦНБ НАНБ. Аддзел рукапісаў і рэдкай кнігі. Б-XX/Ср-20 (ксеракопія). З круглай пячаткай “Biblioteka IM Wróblewskich w Wilnie” [БАН Літвы]; НБВ. I.52.480.

16–22. **Охорович, Юлиан. Любовь, преступление и нравственность. Несколько задач из области “уголовной психологии” / соч. Юлиана Охоровича ; пер. с польского, вступ. (с. I–III) Александра Ельского.** – Минск, 1876 (тип. Б.И. Соломонова). – III, 170 с. ; 23x15 см. – КБ. С. 474, № 2206. – НББ. Навукова-даследчы аддзел кнігазнаўства. Бя49. На тыт. арк.: 1. Надпіс простым алоўкам “Н. Янчук”; 2. Пячатка “БССР Дзяржбібліятэка імя В.І.Леніна № 10379”, “Дзяржаўная бібліятэка БССР імя В.І.Леніна”; 3. Інвентарныя нумары “Инв. 1953 г.”, “69379”; 4. Шыфры “Бя49”, “09/13417”. На с. 165–169 паметы чырвоным алоўкам. Пераплёт: папяровая вокл. светла-шэрага колеру; НББ. Аддзел беларускай літаратуры. БЗ/48051. На тыт арк.: 1. Штэмпель “Из книг К. М. Соловьева”; 2. Пячатка “Библиотека К. М. Соловьева”. Пераплёт: кардон, папера мармуровага колеру, спінка скураная цынамонавая; ЦНБ НАНБ. Аддзел рукапісаў і рэдкай кнігі. ОБ-ХІХ/НР-332. На тыт. арк. круглая пячатка чорным чарнілам “Biblioteka Lietuvos Mokslu Akademija. Dublatas”. На с. 2 вокл. наклеены “Exlibris ФБАН. Аддзел рэдкай кнігі. Беларусіка. 1973”. Пераплёт: кардон у паперы бірузовага колеру з каленковавай спінкай сіняга колеру; РНБ; РДБ; НБВ. II.916.421; II. 2.015.989.

23–30. Охорович, Юлиан. Об основных противоречиях в наших знаниях о вселенной : публ. лекция Юлиана Охоровича, читанная в Варшаве в 1873 г. / пер. с польского [и снабдил предисл., примеч.] Александр Ельский. – Минск, 1877 (тип. Б.И. Соломонова). – 56 с. ; 23,5x15,5 см. – КБ. С. 474, № 2207. – НББ. Аддзел беларускай літаратуры. Б3/13151. На тыт. арк.: 1. Авальная пячатка фіялетавым чарнілам “Библиотека М. Г. Н. Унив-та им. Шенявского”, (гасама на арк. I, 11, 31, 55); 2. Надпісы лічбаў чорным чарнілам “6.10500”, фіялетавым чарнілам “Б 48085”, простым алоўкам “Б3/13151”, “44”. На адв. тыт. арк. прамавугольны штамп фіялетавым чарнілам “Биб-ка Высшая школа пропагандистов при ЦК ВКП(б) № 111687” (таксама на с. 17). На с. 9, 17 круглая пячатка фіялетавым чарнілам “Дзяржаўная бібліятэка БССР імені Леніна”. У тэксце паметы простым алоўкам. Пераплёт: кардон у паперы цынамонавага колеру з наклеенай папяровай вокл. светла-бежавага колеру на, спінка каленкоравая шэрага колеру; ЦНБ НАНБ. Б19948. На тыт. арк.: 1. Круглая пячатка фіялетавым чарнілам “Biblioteka Lietuvos Mokslu Akademija. Dublatas”; 2. Запіс інвентарнага нумару “Б19948”. На с. 1 вокл.: 1. Наклейка літары “Р”; 2. Штэмпелі фіялетавым “1973”, “Пр.1987”. Пераплёт: папяровая вокл. ружовага колеру; ЦНБ НАНБ. Аддзел рукапісаў і рэдкай кнігі. ОБ-ХІХ/Нр-331. На тыт. арк. і с. 55 авальная пячатка фіялетавым чарнілам “Książnica Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie”. Пераплёт: кардон у паперы шэрага колеру з наклеенай папяровай вокл. ружовага колеру, спінка каленкоравая чырвонага колеру; ЦНБ НАНБ. Аддзел рукапісаў і рэдкай кнігі. ОБ-ХІХ/Нр-1729. На тыт. арк. прамавугольная пячатка фіялетавым чарнілам “Дублетны фонд Урадавай бібліятэкі імя Горкага” (дрэнна чытаецца). Пераплёт: кардон у паперы жоўта-зялёнага колеру пад мрамур з наклеенай папяровай вокл. ружовага колеру, спінка каленкоравая чорнага колеру; РНБ; РДБ; НБВ. П.837.362; П.925.310.

31. Jelski, Aleksander. Co to jest zbytek wogóle i jak się przedstawia u nas, w świetle tradycji narodu i literatury ojczyznej / podał Aleksander Jelski. – Petersburg, 1902 [1903] (Druk. Edmunda Nowickiego). – 48 s. ; 20,2x13 sm. – Канвалют з 5 алігатаў. НББ. Навукова-даследчы аддзел кнігазнаўства. 13РК22151. На тыт. арк. кожнага алігата: 1. Штамп чырвоным чарнілам “El. Orzeszkowa”; 2. Друкаваныя літары чорнай тушшу “I (?)”. Р. Н. Е. О. А. Jelski”; 3. Паметы чырвоным і сінім алоўкам. Агульны

пераплёт: кардон у паперы тыпу мармуровай зялёнага колеру; спінка з тканіны цынамонавага колеру. Захаваліся таксама верхнія вокладкі кніг. 22x15 см. У складзе канвалюта алігаты (апісаны ў нашым спісе пад № 31–35).

На с. 1 вокл. першага алігата лічбы сінім алоўкам “13808”, чорным чарнілам “22”, выпраўлены год выдання чорным чарнілам на 1903. На тыт. арк.: 1. Пячатка чырвоным чарнілам “Eł. Orzeszkowa”; 2. Надпіс лічбаў чорным чарнілам “22”; 3. Наклеены ліст з паметамі простым алоўкам “A. Jelski...”. На авантыт. пячатка “Государственная библиотека СССР имени В.И. Ленина Отдел обменно-резервных фондов”, “Нацыянальная бібліятэка Беларусі”. На с. 3: 1. Штamp сінім чарнілам “Zamość Poczta Uzłany gub. Mińska. Telegraf Rudzieńsk”; 2. Надпіс чорным чарнілам “Czcigodnej pani Elizie Orzeszkowej wraz życzeniami z powodu [...] i nastającego 1903 roku przesyła wdzięczny ziomek A. J.” Пераплёт: папяровая вокл. шэрага колеру.

32. Jelski, Aleksander. Zgubny kult obczyzny u nas w świetle literatury ojczystej: Studium społeczno-obyczajowe / podał Aleksander Jelski. – С.-Петербург, 1901 (Тип. Г.А.Бернштейна). – 21 s. ; 20,5x14 sm. – НББ. Навукова-даследчы аддзел кнігазнаўства. 13РК22151. Другі алігат, прыплецены да: Jelski, Aleksander. Co to jest zbytek wogóle i jak się przedstawia u nas, w świetle tradycyi narodu i literatury ojczystej. Pб., 1902. На с. 1 вокл. надпіс сінім алоўкам лічбаў “13809”, чорным чарнілам – “17”. На тыт. арк.: 1. Пячатка чырвоным чарнілам “Eł.Orzeszkowa”, 2. Лічбы чорным чарнілам “17”. На с. 1: 1. Штamp сінім чарнілам “Zamość Poczta Uzłany gub. Mińska. Telegraf Rudzieńsk”; 2. Надпіс чорным чарнілам “Czcigodnej [...] pani Elizie Orzeszkowej [...] autor [дата] [...] 1901 r.” У тэксце паметы чырвоным і сінім алоўкам. Пераплёт: папяровая вокл. шэрага колеру.

33*. Jelski, Aleksander. Znaczenie Sławy Ludzkiej ze stanowiska chrześcijańskiego: (Studium etyczne) / podał Aleksander Jelski. – Warszawa : Skład główny w księgarni Justyny Lisowskiej, 1905 (Druk. Ed. Nowickiego, Petersburg). – 15 s. ; 21x14 sm. – НББ. Навукова-даследчы аддзел кнігазнаўства. 13РК22151. Трэці алігат, прыплецены да: Jelski, Aleksander. Co to jest zbytek wogóle i jak się przedstawia u nas, w świetle tradycyi narodu i literatury ojczystej. Pб., 1902. На с. 1 вокл. надпіс сінім алоўкам лічбаў “13810”, чорным чарнілам “18”. На тыт. арк. 1. Пячатка

чырвоным чарнілам “El.Orzeszkowa”, 2. Лічбы чорным чарнілам “18”. На с. 5 надпіс чорным чарнілам “[...] autor”. Пераплёт: папяровая вокл. пурпуровага колеру.

34. Jelski, Aleksander. Karciarstwo i wogóle gry i zabawy hazardowne u nas, w świetle tradycyi i literatury ojczystej / podał Aleksander Jelski. – С.-Петербуhr, 1899 [1900] (Тип. Г.А.Бернштейна). – 21, [1] s. ; 21,3x14 sm. – НББ. Навукова-даследчы аддзел кнігазнаўства. 13РК22151. Чацвёрты алігат, прыплецены да: Jelski, Aleksander. Co to jest zbytek wogóle i jak się przedstawia u nas, w świetle tradycyi narodu i literatury ojczystej. Pб., 1902. На с. 1 вокл. надпіс сінім алоўкам лічбаў “14256”, чорным чарнілам “21”, выпраўлены год выдання чорным чарнілам на 1900. На с. 3: 1. Надпіс “Wiekopomnej w literaturze ojczystej P. Elizie Orzeszkowej [...] autor”; 2. Пячатка чырвоным чарнілам “El.Orzeszkowa”; 3. Лічбы чорным чарнілам “21”. Пераплёт: папяровая вокл. шэрага колеру.

35. Jelski, Aleksander. Uwagi w Kwestyi włościjan, a mianowicie: jak było u nas i gdzieindziej / podał Aleksander Jelski. – Warszawa, 1884 (W druk. “Gazety Handlowej”). – 71 s. ; 21,4x14 sm. – НББ. Навукова-даследчы аддзел кнігазнаўства. 13РК22151. Пяты алігат, прыплецены да: Jelski, Aleksander. Co to jest zbytek wogóle i jak się przedstawia u nas, w świetle tradycyi narodu i literatury ojczystej. Pб., 1902. На с. 1 вокл. надпіс сінім алоўкам лічбаў “14255”, чорным чарнілам “20”. На тыт. арк.: Надпіс 1. “Czcigodnej Elizie Orzeszkowej autor 1892 r. 5 kwietnia w Zamościu”; 2. Лічбы чорным чарнілам “20”. У тэксце паметы чырвоным алоўкам і чорным чарнілам. На апошняй с. круглая пячатка чарнілам фіялетавага колеру ў выглядзе палаючага факела. Пераплёт: папяровая вокл. бірузовага колеру.

36–43. Jelski, Aleksander. Dzieje Dyecezyi Mińskiej w Zarysie. – Mińsk, 1907 (Druk E. Nowickiego, Wilno). – 26 s. ; 21,5x15 sm. – НББ. Аддзел беларускай літаратуры. Ба 13273. На вокл. 1. Круглая пячатка фіялетывым чарнілам “Беларуская Дзяржаўная Бібліятэка”; 2. Круглая пячатка сінім чарнілам “Дзяржаўная бібліятэка БССР імені Леніна”. На тыт. арк.: 1. Надпіс чорным чарнілам “Z+J: (?) Przy ucałowaniu Jego ręki kartańskiej pełen czci Jego osoby przesyła pracę niniejszą A.J.”; 2. Круглая пячатка фіялетывым чарнілам “Беларуская Дзяржаўная Бібліятэка”; 3. Круглая пячатка сінім чарнілам

“Дзяржаўная бібліятэка БССР імені Леніна;” 4. Запісы чарнілам фіялетавага колеру “Е-55”, “Б13273бр.”; 5. Штэмпель інвентарызацыі “Інв.1953”. Паметы ў тэксце простым алоўкам, чорным чарнілам. Пераплёт: захавалася верхняя частка вокл. – папера ружовага колеру; ніжняя – зялёнага колеру змацавана скобамі з верхняй; НББ. 5177 (м/ф); БАНЛ. 5127462. На тыт. арк. надпіс чорным чарнілам “А. Ј. 1912 г. 9 / 11. VIII”; НБВ. П.122.756; П.91.131; П.2.002.889; 15173 Крас. – з аўтографам аўтара: St. z.; ЦНБ НАНБ. Ф-58 (м/ф). На тыт. арк. аўтограф А. Ельскага. На авантыт., с. 17 пячатка “Львівська бібліотека АН УРСР”. На с. 26 круглая пячатка “Bibliot. Ossolin”.

44–49*. Jelski, Aleksander. Nieswież Radziwiłłowski przed ćwierć wiekiem a dziś (Rok 1905) / podał Aleksander Jelski. – Petersburg, 1908 (Druk. K. Piętkowskiego. – 16 s. ; 18,8x12,5 sm. – (Odbitka z “Kraju”). – НББ. АДДЗЕЛ беларускай літаратуры. Ба1839. На вокл. і с. 1: 1. Круглая пячатка фіялетавым чарнілам “Дзяржаўная бібліятэка БССР імені Леніна”; 2. “Беларуская Дзяржаўная бібліятэка”; 3. Штэмпелі “ІІ”; 4. Надпісы лічбаў “Б70635”, “1921/1/1”. На с. 1 штэмпелі “Інв.1953 г.”, “Бел. аддзел 1994 г.”; надпісы “Б1840бр.”, “Ба1839”. У тэксце праўкі чорным чарнілам. Пераплёт: пацяровая вокл. бежавага колеру; Ба1840; НБВ. І.42.409; І.440.248; 1941 К 618; БАНЛ. L-20/1249С.

50. Chmielowski, Piotr. Zarys literatury polskiej z ostatnich lat szesnastu / przez D-ra Piotra Chmielewskiego ; Wyd-wo E. Orzeszkowej i S-ki; 10. – Wilno, 1881 (Druk. J. Blumowicza). – 217, [5] s. ; 19,5x12 sm. – НББ. Навукова-даследчы аддзел кнігазнаўства. 096/19731. На авантыт. надпіс чорным чарнілам “Z Biblioteki Alexandra Jelskiego w Zamościu”. На с. 1 вокл., тыт. арк. і інш. с. авальная пячатка сінім чарнілам “Biblioteka i Muzeum Starożytności Aleksandra Jelskiego w Zamościu”. На с. 1 вокл., с. 9, 217 круглая пячатка фіялетавым чарнілам “Biblioteka Państwowa BSRR im. Lenina. Oddz. Polski Дзяржаўная бібліятэка БССР. Польскі Аддз.” На тыт. арк., с. 99, 217 круглая пячатка фіялетавым чарнілам “Беларуская Дзяржаўная і Універсітэцкая бібліятэка. Белорусская Гос. и Университетская Библиотека”. На тыт. арк.: 1. Штэмпелі “Інв.1953 г.”, “1968 г.”; 2. Запіс [інвентарнага нумару] “Р 35005/4”. На с. 4 вокл., с. 120–192 паметы чырвоным і сінім алоўкам. На с. [222] запісы чорным чарнілам [Аляксандра Ельскага (?)]. Пераплёт: кардон у бурнатым каленкоры, спінка скураная бурнатага колеру.

51. [Giżycki, Jan (Wołyński)]. Spis szkół w Grodzieńskiej gubernii na początku XIX wieku. – Poznań, 1885. – 32 s. ; 18,5x13 sm. – НББ. Аддзел беларускай літаратуры. Ба 2090. На с. 1 вокл.: 1. Круглая пячатка “Беларуская Дзяржаўная Бібліятэка”; 2. Штэмпель “П”. На с. 2 форзаца: 1. Надпіс чарнілам чорнага колеру “Czinajgodniejszemu Panu Alexandrowi Jelskiemu, zasłużonemu Literatowi i Obuwatelowi, a swemu Dobrodziejowi szczególniejszemu w dowód szacunku i wdzięczności posyła autor”; 2. Круглая пячатка фіялетавым чарнілам “Беларуская Дзяржаўная бібліятэка” (таксама на арк.32). На тыт. арк.: 1. Авальная пячатка сінім чарнілам “Biblioteka i Muzeum Starożytności Aleksandra Jelskiego w Zamościu”; 2. Штэмпелі: сінім чарнілам “П”; “Инв.1953 г.”, “Бел. аддзел 1994 г.”; 3. Надпіс лічбаў шарыкавай ручкай фіялетавага колеру і сінім чарнілам “Ба 2090”; 4. Надпісы: простым алоўкам “Wołyński”, фіялетавым алоўкам “Jan Giżycki”. У тэксце паметы чырвоным і сінім алоўкам. На с. 3 вокл. надпісы сінім і чырвоным алоўкам. Пераплёт: кардон у паперы ружовага колеру, спінка з тканіны бурнатага колеру.

52. *Grammatyka łacinska-piarska*. – Wyd. poprawne. – W Polocku, 1825 (w Drukarni XX. Scholarum Piarum). – 233+1, [5, 11], 36, 29 s. Кустоды. 17,5x11 sm. Алф. паказальнік: [12 с.]. – НББ. Аддзел беларускай літаратуры. Ба622. На с. 2 форзаца: Авальная пячатка сінім чарнілам “Biblioteka i Muzeum Starożytności Aleksandra Jelskiego w Zamościu”; На тыт. арк., аван0тыт., с. 1, 2: 1. Запісы інвентарных нумароў “Б/583”, “Б09”, “Б-09/44”, “Ба622”; 2. Штэмпелі “Инв. 1953 г.”, “Бел. аддзел, 1994 г.”, “Бел. 2005”, “П”, “Дзяржаўная бібліятэка БССР імені Леніна”. Пераплёт: кардон тыпу мрамуровага. На верхн. і ніжняй вокл. па 2 скураныя накутнікі, скураная спінка бурнатага колеру, заклееная зверху палоскай чырвонай матэрыі, на спінце белай фарбай лічбы “583”. Асобнік дэфектны: пашкоджаны блок пераплёту.

53. *Imperatorskiego człeko-lubnego towarzystwa Sluckiego opiekuńczego ubogich komitetu posiedzenie roczne wszystkich członkow 5 sierpnia 1823 r.* – Wilno, 1823 (W Drukarni A.Marcinowskiego). – 56 s. – НББ. Аддзел беларускай літаратуры. Ба1770. Перад тыт. арк. прыклеены 2 арк. 1 арк. змяшчае: 1. Надпіс чорнай тушшу першым почыркам [не расчытаны], “№ (?) 32”; 2. Паметы чырвоным і сінім алоўкам; 3. Шыфр

захоўвання “Ba1770”; 4. Закрэслены інвентарны нумар “B39314/243”; 5. Штэмпель фіялетавым чарнілам “П”. 2 арк. [папера вержэ блакітнага колеру]: 1. Надпіс чорнай тушшу “L. (?) 41”; 2. Надпіс простым алоўкам “371”; 3. Пячатка фіялетавым чарнілам “Беларуская Дзяржаўная Бібліятэка”. На адв. 2 арк. чорнай тушшу змест выдання (?) другім почыркам: “1. Mowa X Pralata Szantara na posiedzeniu rocznym Komitetu Opiekuńczego ubogich w Słucku – 2. Ordinatio Adami Naruszewicz in Sua Diycesi Luceoriensi – 3. Kazania Xa Zambrzyskiego Missyjonarza. Y X Herburtta Regenoa Głownego Seminarium na Exekwiach Biskupa Kijowskiego Tomasza Uweyskigo 1823 (5 ?)”. На тыт. арк.: 1. Надпіс чорнай тушшу трэцім почыркам: “X Antoni Moszyński. Scholarum. [подпіс]”; 2. Авальная пячатка сінім чарнілам “Biblioteka i Muzeum Starożytności Aleksandra Jelskiego w Zamościu”; 3. Інвентарныя нумары “B1710 (бр)”, “B39314/243”; 4. Штэмпелі фіялетавым чарнілам інвентарызацыі “Инв. 1953 г., “П”; 5. Пячатка “Беларускі аддзел. 1994 г.”. Тыт. арк. дэфектны: разрыў па надпісе справа (1). Пераплёт: кардон светла-ружовага колеру.

54–59. Kalendarz Miński na rok zwyczajny 1910 Zastosowany do potrzeb ludności, zamieszkałej na Litwie i Rusi. – Mińsk: Nakładem miesięcznika “Straży Im. Maryi”, 1910 (Druk. I. Kapłana). – 4, 112, 12 s.; 21,5x15 sm. – В. Ч. 2. С. 67, № 306. – НББ. Аддзел беларускай літаратуры. Б 25191. На форзацы: 1. Надпіс чорным чарнілам “Innatycze. Wielm. p W. Jelski”; 2. Пячатка шасціграннай формы чорным чарнілам і фіялетавым “Беларускі Дзяржаўны Музей №672” (таксама на вокл., тыт. арк., с. 17); 3. Запісы нумароў “1632”; “Инв. №256”; “Б25191”; 4. Крыж сінім алоўкам. На тыт. арк.: 1. Пячатка круглай формы фіялетавым чарнілам: “Белорусск. Республиканский Комиссариат Просвещения. Областной музей”; 2. Пячатка шасціграннай формы чорным чарнілам і фіялетавым: “Беларускі Дзяржаўны Музей № 672”; 3. Штэмпель “Инв. 1953 г.”; 4. Надпісы нумароў “Б25191”, “Б1123”; “3819”. Пераплёт: кардон у паперы чорнага колеру, спінка з тканіны чорнага колеру. НБВ. № Р. 3417.

60. Klin. [Kaliszewski, Julian]. Moi kochani rodacy. – Warszawa: Nakł. aut., 1888 (W Druk. St. Niemier). – 103, [9] s.; 17x 11,5 sm. – Estr. T. 2. S. 225. – НББ. Навукова-даследчы аддзел кнігазнаўства. 096/18855. На авантыт. запісы чорным чарнілам і паметы чырвоным алоўкам Аляксандра Ельскага.

На тыт. арк.: 1. Авальная пячатка сінім чарнілам “Biblioteka i Muzeum Starożytności Aleksandra Jelskiego w Zamościu”; 2. Круглая пячатка фіялетавам чарнілам “Biblioteka Państwowa BSRR im. Lenina. Oddz. Polski Дзяржаўная Бібліятэка БССР. Польскі Аддз.”; 3. Штэмпелі “Инв. 1953 г.”, “1968 г.”; 4. Запісы [інвентарных нумароў] “Р. 2667”; “2421”. У тэксце, на с. 104 - 111 шматлікія паметы і маргіналіі чорным чарнілам, чырвоным і сінім алоўкам [Аляксандра Ельскага]. Пераплёт: кардон, папера тыпу мармуровай цынамонава-жоўтага колеру, каленковавая спінка бурнатага колеру.

61. Ładowski, S. P. [Remigi]. *Historia naturalna Królestwa Polskiego, czyli Zbiór krotki przez Alfabet ułożony, Zwierząt, Roslim, y Mineralów znaydujących się w Polsce, Litwie; y Prowincyach odpadłych, zebrana. Z Pisarzów godnych wiary, rękopismów, y świadków oczywistych / przez X. Ładowskiego S.P.* – Kraków, 1783 (W Druk. Uprzywoliowaney Ignacego Grebla Typ. J. K. Mci.). – [4], 206, [10] s. ; 18x11,5 sm. – Estr. T. 21. S. 23. – НББ. Навукова-даследчы адзел кнігазнаўства. 094/26956. На тыт. арк.: 1. Надпіс “Barbary Jelskiej”; 2. Круглая пячатка фіялетавым чарнілам “Biblioteka Państwowa BSRR im. Lenina. Oddz. Polski Дзяржаўная Бібліятэка БССР. Польскі Аддз.” (таксама на с. 9); 3. Штэмпель “Инв. 1953 г.”; 4. Запісы [інвентарных нумароў] “Р. 19081”; “8579”; “09/01232”. На контртытуле запісы простым алоўкам і алоўкам сіняга колеру [на французскай мове (?)]. У тэксце паметы чырвоным і сінім алоўкам. Пераплёт: кардон, папера тыпу мармуровай шэрага колеру, спінка скураная бурнатага колеру.

62. *Mysli polityczne dla polski.* – Warszawa, 1789 (W Druk. Wolney). – [2], 251, [4] s. ; 15x9 sm. – НББ. Навукова-даследчы адзел кнігазнаўства. 094/27010. На тыт. арк.: 1. Авальная пячатка сінім чарнілам “Biblioteka Kanstantego Podwysockiego w Rychtach”; 2. Авальная пячатка сінім чарнілам “Biblioteka i Muzeum Starożytności Aleksandra Jelskiego w Zamościu”; 3. Круглая пячатка фіялетавам чарнілам “Biblioteka Państwowa BSRR im. Lenina. Oddz. Polski Дзяржаўная Бібліятэка БССР. Польскі Аддз.” (таксама на с. 251); 4. Запіс [інвентарных нумароў] “Р.12550”; “8991”; “09/01274”. На с. 3 вокл. запісы чорным чарнілам, сінім і чырвоным алоўкам [Аляксандра Ельскага (?)]. Пераплёт: кардон у каленковы бурнатага колеру, спінка скураная цынамонавага колеру.

63. Naruszewicz, Adam Stanisław. [Dzieła poetyckie]. T. 4. *Томачения розмаіте.* – Warszawa, 1778 (w Druk. Nadworney J. K. Mci). – 240 s. ; 19x16,6 sm. – НББ. Навукова-даследчы аддзел кнігазнаўства. 094/27078. На тыт. арк.: 1. Закрэслены [ўладальніцкі] надпіс чорным чарнілам; 2. Надпіс чорным чарнілам “Exlibris Caroli Jelski”; 3. Круглая пячатка фіялетавым чарнілам “Biblioteka Panstwowa BSRR im. Lenina. Oddz. Polski Дзяржаўная Бібліятэка БССР. Польскі Аддз.”; 4. Запісы [інвентарных нумароў] “Р. 3855”, “09/0879”, “906”. Паметы чырвоным алоўкам на с. 204-205. Пераплёт: кардон, папера ў сінюю палоску, спінка скураная бурнатага колеру з чатырма бінцікамі.

64. Pamiętniki polskie. T. 3, zeszyt 2. – Paryż, 1845 (W druk. Lacour i Cie). – S. 49 – 96; 21x13 sm. – 3 змест: Marsze i działania korpusu polskiego w kampanji Moskiewskiej 1812. Od Mohilewa aż do końca zaczepnej wojny : (dokończenie) / przez [Ludwika] Jelskiego. Powstanie powiatu Wielńskiego / przez A. J. [Aleksandra Jelskiego]. Mowa Gerbedu Gronostajskiego profesora gimnazjum Wileńskiego do generała Chłapowskiego miana w Gabrjelowie 6 czerwca 1831 / Alexander Burę. Stan młodzieży wileńskiej / opisana pierwszego oddziału wychodźców z Wilna przez Alexandra Burę Sztabs-lékarza. НББ. Аддзел беларускай літаратуры. Ба226004. На с. 1 вокл.: 1. Наклейка “Бібліотека Минской Семинарии”; 2. Надпісы нумароў: чорным чарнілам – “296”, “№56”, фіялетавым чарнілам – “05/10328/2460”. На с. 49: 1. Пячатка авальнай формы фіялетавым чарнілам “Фундаментальная библиотека Минской Дух. Семирарии”; 2. Запіс нумароў: чорным чарнілам “№56”, фіялетавым – “13309”, “05/10328/2460”. Пераплёт: кардон у шэрай паперы, спінка каленкоравая зялёнага колеру.

65. [Woronicz, Prymos]. Sybilla : poema historyczna we czterech pieśniach. – Lwow, 1818 (u Woyciecha Niebylskiego). – VIII, 104 s. : grav. frontispis (Światynia Sybilla w Pułach) ; 19,5x16,5 sm. – НББ. Навукова-даследчы аддзел кнігазнаўства. 096/18845. На с. 1 вокл. надпіс чорным чарнілам, паметы чырвоным і сінім алоўкам. На форзацы: 1. Надпіс “Z Biblioteki Duninow”; 2. Надпіс “1899 r. 28 Stycznia. №17... Szacowy dublet z Biblioteki mojej ofiar. Drogiemu Synow[...] Wilhelma[...] Jelskiemu[...] Aleksander Jelski”; 3. Круглая пячатка фіялетавым чарнілам “Biblioteka Panstwowa BSRR im. Lenina. Oddz. Polski Дзяржаўная Бібліятэка БССР. Польскі Аддз.” (таксама на с. 15); 4. Штэмпелі

“Инв. 1953 г.”; “1968 г.”; 5. Запіс [інвентарных нумароў] “P.2268”, “1950”. На тыт. арк. надпіс “Prymosa Wogonicza”. Паметы ў гэксце чырвоным і сінім алоўкам. Пераплёт: кардон у паперы тыпу мармуровай ружовага колеру, спінка і вуглы на вечках скураныя цынамонавага колеру.

ЦНБ НАНБ

1. Aleksandr Jelski. Zamość: [Пісьмы Яну Карловічу]. – ЦНБ НАНБ. Фр 26 (м/ф). Копія рукапісу з Гістарычнага архіва Літвы.

2–13. A. J. [Jelski, Aleksandr]. Hutarka ab tom, jakaja maja być “Ziemia i Wola” Sielskamu narodu. Praŭdziwy abrazok, – zŭicom zniaty z ciapieraszniaho жыцця wioski na Bielaj Rusi, daŭniaj Krzywiczŭznia / padaŭ A. J. – Wilnia, 1906 (druk. Admunda Nawickaho). – 32 s.; 17,5x11 sm. – Падзагал. аўт. А. J. [Aleksandr Jelski]. – КБ. С. 229, № 140. – ЦНБ НАНБ. На с. 1: 1. [Аўтограф Аляксандра Ельскага]; 2. Штамп “Zamość Poczta Uzłany gub. Mińska”. На. форзацы, с.17: 1. Авальная пячатка “Centr. Biblioteka [Mokslas Akademija Litovos TSR]”; 2. Нумар “1246131”; НББ. Адзел беларускай літаратуры. Ба246747 (ксеракопія); НБВУ; БАНЛ. 351129. Аўтограф А. Ельскага; НБВ. I.43.566; I.51.520; I.52.457; I.2.044.498; I.2.008.441; 19732 Kras.; 78331 Kras.; 144.6.124 – St.z.

14–18. А. І. [Ельскі, Аляксандр]. “Сынок!” Расказ з праўдзівага здарэння. Усім бацькам і дзецям для перасцярогі / падаў А. І. – С. Пецярбург, 1895 (тип. Е.А. Евдокимова). – 13 с.; 19,5x12,5 см. 5 к. – Пад загал. аўт.: А. І. [Аляксандр Ельскі]. – КБ. С. 229, № 144. – ЦНБ НАНБ. Адзел рукапісаў і рэдкай кнігі. Б-ХІХ/НР-3. На с. 1 вокл.: 1. Пячатка прамавугольнай формы фіялетавым чарнілам “Z Księgozbioru Wacława Wejtko № [...]”; 2. Паметы чырвоным і сінім алоўкам. На с. 2 вокл.: 1. Інвентарныя нумары: “OP1516”, “298512”, “1959 г.”; 2. Наклеены “Exlibris ФБАН Адзела рэдкай кнігі. Беларусіка. 1973”; 3. Надпіс простым алоўкам “Jelski, Al.” На тыт. арк.: 1. Пячатка прамавугольнай формы фіялетавым чарнілам “Б-ка им. В. Г. Белинского Академии наук БССР”; 2. Надпіс фіялетавым чарнілам “Александр Ельский”. У гэксце праўкі чорным чарнілам. На адв. с. 13 пячатка круглай формы фіялетавым з выявай факела. Пераплёт: кардон у паперы сіняга колеру з наклеенай папяровай вокл. шэрага

колеру, каленкоравая спінка чырвонага колеру; НББ. Аддзел беларускай літаратуры. Ба 245379 (ксеракопія); РНБ. Аддзел Росікі. 18.277.4.433; НБВ. I.2.008.630; 25.546 Kras.

19–23. Ельскі, Александр. Насколько развитие чувства сострадания к животным обеспечивает нравственность человечества, его умственные и социальные интересы. Эскиз из области педагогики. Труд этот автор посвящает своим сотоварищам, членам Росс. Общ. покр. животным, а также всем матерям, отцам, воспитателям и наставникам. – Минск, 1879 (Типолитогр. Б.И. Соломонова). — 34 с.; 22x15,5 см. – Постановлением комитета Ретовской Сельскохозяйственной выставки в 1878 году настоящее сочинение удостоено серебряной медали Российского Общества покровительства животным. – КБ. С. 356, № 717. – ЦНБ НАНБ. Аддзел рукапісаў і рэдкай кнігі. ОБ-ХІХ/Нр-364. На с. 1 вокл. і тыт. арк. круглая пячатка чорным чарнілам “Biblioteka Lietuovos Mokslu Akademija. Dublata”. Пераплёт: кардон у паперы шэрага колеру з наклеенай папяровай вокл. бірузовага колеру, каленкоравая спінка цынамонавага колеру; РНБ. Аддзел Росікі. 18.133.3.387; РДБ; НБВУ; БАНЛ.

24. Jelski, Aleksander. Co to jest zbytek wogóle i jak się przedstawia u nas, w świetle tradycyi narodu i literatury ojczystej / podał Aleksander Jelski. – Petersburg, 1902 [1903] (Druk. Edmunda Nowickiego). – 48 s.; 18,5x12 sm. – ЦНБ НАНБ. Аддзел рукапісаў і рэдкай кнігі. Д-ХХ/Нр-254. На тыт. арк. пячатка чорным “Janopol”. На с. 3: 1. Надпіс на польскай мове чорным чарнілам ад аўтара з датай [“1903 г.”]; 2. Пячатка чорным “Janopol”; 3. Пячатка сінім чарнілам “Zamość. Poczta Uzłany gub. Mińska”. У тэксце паметы чырвоным алоўкам. Пераплёт: кардон у блакітнай паперы з каленкоравой спінкай чырвонага колеру.

25. Jelski, Aleksander. Piwo i piwowarstwo w przeszłości naszej. – Warszawa, 1887 (Druk. Józefa Bergera). – 19 s. – (Odbitka z czasopisma “Tellus”). – ЦНБ НАНБ Фр 60 (м/ф). На тыт. арк.: 1. Пячатка “Львівська бібліотека АН УРСР”. 2. Аўтограф А. Ельскага: “Czcigodnemu Janowi Giżyckiemu od autora [...] 1887 г. [...] Zamość”. На авантыт., с. 17 Пячатка “Львівська бібліотека АН УРСР”.

26. **Jelski, Aleksander.** Rys dziejów gospodarstwa Krajowego w zestawieniu z obyczajami narodu od czasów pierwotnych aż do ostatnich. – Kraków, 1893–1897. – Т.1–2. – 305 s. – ЦНБ НАНБ. Ф-50 (м/ф). На авантыт., с. 305 пячатка “Львівська бібліотека АН УРСР”. На с. 19 пячатка “We Łwowie”.

27. **Jelski, Aleksander.** Ś. p. **Juljusz** Zarębski znakomity fortepianista, kompozytor i obywatel Kraju / podał Aleksander Jelski. – Б.м., [1907]. – 23 s. ; 18x9,5 sm. – ЦНБ НАНБ. Адзел рукапісаў і рэдкай кнігі. Д-XX/Нр-270. На с.1 надпіс па-польску з крыптонімам “А. J.” [Аляксандр Ельскі] і датай “1904 г.” На с. 23 наклеены экслібрыс “Книга ФБАН БССР им. Я.Коласа. Отдел редкой книги”. Пераплёт: захавалася ніжняя папяровая вокл. шэрага колеру, сучасны кардон у блакітнай паперы з каленковай спінкай чырвонага колеру.

28–29. **Jelski, Aleksander.** Uwagi w Kwestyi włościijan, a mianowicie: jak było u nas i gdzieindziej / podał Aleksander Jelski. – Warszawa, 1884 (W druk. “Gazety Handlowej”). – 71 s. ; 22,5x14,5 sm. – ЦНБ НАНБ. Адзел рукапісаў і рэдкай кнігі. ОБ-ХІХ/Нр-615. На тыт. арк.: 1. Надпіс на польскай мове чорным чарнілам ад аўтара; 2. Пячатка сінім чарнілам “Zamość. Poczta Uzłany gub. Mińska. Telegraf Rudzieński”; 3. Авальная пячатка фіялетавым чарнілам “Ze zbiorów A. Szutinasza Wilnie”; 4. Закрэслены запіс чорным чарнілам інвентарнага нумару “инв.1420”. На с. 2 вокл. наклеены “Exlibris ФБАН. Адзел рэдкай кнігі. Беларусіка. 1973”. У тэксце праўкі чорным чарнілам, паметы чырвоным і сінім алоўкам. Пераплёт: кардон у паперы шэрага колеру з наклеенай папяровай вокл. зеленаватага колеру, спінка з каленкору цынамонавага колеру; БАНЛ. 5618.

30. **Jelski, Aleksander.** Wiadomość historyczna o fabryce szkieł i zwierciadeł ozdobnych w Urzędzu Radziwiłłowskim na Litwie / podał Aleksander Jelski. – Kraków, 1899. – 263 s. – ЦНБ НАНБ. Фр 43 (м/ф).

31. **Jelski, Wilhelm.** Łużyce. Wrażenia z podróży, poprzedzone krótkim opisem kraju i jego dziejów / skreślił Wilhelm Jelski. – Warszawa, 1891 (Drukiem A. Pajewskiego). – 76, 1 s. ; 18,5x12 sm. – ЦНБ НАНБ. ИА452. На вокл.: 1. Надпісы простым алоўкам “[...] od d-ra Kazim. Dmochowskiego / 20/IX27”, “Dublet do 21650”, “4925”; 2. Паметы сінім алоўкам. Пераплёт: папяровая вокл. бежавага колеру.

32–33. Mickiewicz, Adam. Pan Tadeusz, poemat / piarałażyú z polskaho na biełaruski jazyk A. Jelski. Kniha 1. Lwoù, Gubrynowicz i Schimidt u druk. Ludowej pod upr. St. Baylaho, 1893 [На вокл.: 1892]. – 41s. – КБ. С. 244, № 236. – ЦНБ НАНБ; БРАН.

34. Świadomy. [Jelski, Aleksander]. Ś. p. Helena z Kałeczyńskich Aleksandrowa Jelska. – St.-Petersburg, 1901 (Drukarnia Edmunda Nowickiego). – 7s. : portr. ; 20,4x13,5 sm. – ЦНБ НАНБ. Адзел рукапісаў і рэдкай кнігі. ОБ-XX/Нр-1494. На тыт. арк. 1. Надпіс па-польску з крыптонімам “А.А.” [Аляксандр Ельскі] “1904 г.”; 2. Авальная пячатка чырвоным чарнілам “Książnica T-wa Przyjaciół Nauk w Wilnie”. На авантыт. наклеены “Exlibris ФБАН. Адзел рэдкай кнігі. Беларусіка. 1973”. У гэцце паметы сінім алоўкам, у канцы тэкста надпіс простым алоўкам [... Aleksander Jelski]. На адв. 7 с. авальная пячатка чырвоным чарнілам “Książnica T-wa Przyjaciół Nauk w Wilnie”. Пераплёт: кардон у паперы шэрага колеру з наклеенай папяровай вокл. шэрага колеру, тэкст у рамцы, каленкоравая спінка чорнага колеру.

ГДГАМ

1. Ereść z nauk... w ciągu roku szkolnego 1819/20 w Gimnazjum gubernskim grodzieńskim w Świsłoczy dawanych. – Wilno, [1820]. – ГДГАМ. 096/02840 TRESĆ. Правенен.: 1. Подпіс “X. Antoni Moszyński”. 2. Пячатка “Biblioteka i Muzeum Starożytności Aleksandra Jelskiego w Zamościu”. – Дадзеныя паводле інфармацыі Л. Коўкель.

2. Experiment roczny... przez J.J. Pp. akademików edukujących się w szkołach powiatowych grodzieńskich zgromadzenia xx. Dominikanów dnia 27 czewca roku 1801. – Grodno, [1801]. – ГДГАМ. 096/01689 EXPERYMENT. Правенен.: 1. Подпіс “X. Ant. Moszyński”. 2. Пячатка “Biblioteka i Muzeum Starożytności Aleksandra Jelskiego w Zamościu”. – Дадзеныя паводле інфармацыі Л. Коўкель.

НБВ (у тым ліку Фонд Красінскіх)

1–3. Jelski, Aleksander. Co to jest zbytek wogóle i jak się przedstawia u nas, w świetle tradycyi narodu i literatury ojczystej / podał Aleksander Jelski. – Petersburg, 1902 [1903] (Druk. Edmunda Nowickiego). – НБВ. II.95.547; I.52.355; I.1.473.828A.

4–9*. **Jelski, Aleksander. Dominik Moniuszko, 1788 – 1848.** – Warszawa, 1901. – 323–326 s. : portr. – *НББ.* III.446.069; III.2.054.381; III.2.054.383; 34492 Kras.; 11312 Kras.; *БАНЛ.* L-20/2-210C.

10–11*. **Jelski, Aleksander. Hołd pamięci ...** – Warszawa, 1905. – *НББ.* II.2.002.911; 26967 Kras.

12–18. **Jelski, Aleksander. Hrabia Emeryk Hutten Czapski: Wspomnienie pośmiertne.** – Kraków : Tow-wo Numizmatyczne, 1896. – 13 s., 1 portr.lap. – (Odbitka z “Wiadomość numizmatyczno-archeologicznych”. 1896. № 3). – *НББ.* II.187.452; II.440.088; II.2.002.851; 1947 K 185/13320; 1939 W 4568; 58256 Kras. *НБВУ.* 17422.

19–21. **Jelski, Aleksander. Karność w rodzinie Chrześcijańskiej / podał Aleksander Jelski.** – Petersburg, 1908. – 15 s. – *НББ.* I.52.388; *НБВУ.* 83-4/79; *БАНЛ.* 31306.

22–23. **Jelski, Aleksander. Nasze dotychczasowe wystawy rolnicze i istotne ich przeznaczenie w przemyśle gospodarskim.** – St.-Petersburg, 1903 (1904?). – 8 s. – *НББ.* II.134.402; *НБВУ.* 17166.

24–25. **Jelski, Aleksander. Piwo i piwowarstwo w przeszłości naszej.** – Warszawa, 1887 (Druk. Józefa Bergera). – 19 s. – (Odbitka z czasopisma “Tellus”). – *НББ.* I.48.154; *БАНЛ.* 44303.

26–27. **Jelski, Aleksander. Rys dziejów gospodarstwa Krajowego w zestawieniu z obyczajami narodu od czasów pierwotnych aż do ostatnich / skreślił A. J. T.1: Dzieje pierwotne.** – Kraków : Nakł. Wyd-wo, 1893. – 305 s. – *НББ.* II.69.386; *БАНЛ.* 64100/1.

28. **Jelski, Aleksander. Rys dziejów gospodarstwa Krajowego w zestawieniu z obyczajami narodu od czasów pierwotnych aż do ostatnich / skreślił A. J. T.2.** – Kraków, 1897 (Wyd-wo Młodzieży im. Adama Mickiewicza). – *НББ.* II.419. 023.

29–31*. **Jelski, Aleksander. Sylwetki zasłużonych niwiast polskich z nad Niemna, Dniepru i Dzwiny.** – Wilno, 1906. – 24 s. – *НББ.* I.52.413; I.2.044.596; *БАНЛ.* 373740.

32–33*. **Jelski, Aleksander. S. p. Karol hr. Czapski.** – B. m., 1904. – *НББ.* III.2.014358; 50712 Kras.

34–35. Jelski, Aleksander. Świętość własności ziemskiej wobec projektowanego wywłaszczenia. – S.l., 1906. – НББ. I.2.008.633; 26853 Kras.

36–39. Jelski, Aleksander. Tytuniarstwo. – St.-Petersburg, 1906. – 15 s. – НББ. II.95.147; II.2.002.894; 32767 Kras.; БАНЛ. 523935.

40–48. Jelski, Aleksander. Uwagi w Kwestyi włościan, a mianowicie: jak było u nas i gdzieindziej / podał Aleksander Jelski. – Warszawa, 1884 (W druk. “Gazety Handlowej”). – 71 s. – НББ. II.74.924; II.72.359; II.326.072; II.197.813 – з аўтографам аўтара; II.2.002.418 – з аўтографам аўтара; 1939 D 813; 7101 Kras.; 1936 D 17/1791.

49–52*. Jelski, Aleksander. W sprawie oficjalistów gospodarskich... – St.-Petersburg., 1899. – НББ. II.2.023.975; II.2.002.927; 32122 Kras.; 26406 Kras.

53–56. Jelski, Aleksander. Wiadomość historyczna o pasierni Radziaiłowskiej w Słucku. – Kraków, 1894. – 38 s. – НББ. III.657.732; III.2.104.365; 27219 Kras. – з аўтографам аўтара; БАНЛ. 739730.

57–61. Jelski, Aleksander. “Wiankomania” i wogóle marnotrawstwo żałobne u nas : (małe studjum obyczajowe) / podał Aleksander Jelski. – Petersburg, 1903 (drukarnia Edmunda Nowickiego). – 14 s. – (Адбітка з “Kalendarz rzymsko-katolickiego Towarzystwa Dobroczynności przy Kościele Św. Katarzyny w Petersburgu na rok 1904”). – НББ. II.95.146; II.2.002.887; 21.873 Kras.; БАНЛ. 574316; НББ. P2353+2017. Алігат. Прыплецены да: Rysy charakterystyczne programu stronnictwa polityki realney / skreślił Ludwik Straszewicz. Warszawa, 1907.

62–66. Jelski, Aleksander. Zarys obyczajów szlachty w zestawieniu z ekonomiką i dolą ludu w Polsce i Litwie / skreślił A. J. – Kraków, 1897–1898 (Druk. Związkowa). – T. 1. 305, IV s.; T. 2. VII, 358 s. – НББ. II.186.183; II.62.302; БАНЛ. 64100/2; 86-2/53; НБВУ. U26510.

67–69. Jelski, Aleksander. Zgubny kult obczyzny u nas w świetle literatury ojczystej: Studium społeczno-obyczajowe. – С.-Петербург, 1901. – 21 s. – НББ. II.2.002.897; 65.383 Kras.; НБВУ. 9184.

70–73*. **Jelski, Aleksander. Znaczenie Sławy Ludzkiej ze stanowiska chrześcijańskiego: (Studium etyczne) /** podał Aleksander Jelski. – Warszawa : Skład główny w księgarni Justyny Lisowskiej, 1905 (Druk. Ed. Nowickiego, Petersburg). – 15 s. – НББ. II.2.002.898; II.1.509.982; 1988 W 164/9; 15152 Kras.

АГАД

1. **Земкевіч, Рамуальд. Ян Баршчэўскі** першы беларускі пісьменьнік XIX стагоддзя (успамін у 60-летнюю гадашчыну сьмерці). – Вільня, 1911 (Друк. Марціна Кухты). – 12 с. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 140.

2. **Ziembkiewicz, Romuald. Adam Honory Kirkor.** (Biograficzno-bibliograficzny narys u 25-letniuju hadauscynu smierci). – Wilna, 1911 (Druk. Marcina Kuchty). – 9 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 140. На тыт. арк. неразборлівы надпіс Аляксандра Ельскага. На адв. тыт. арк. надпіс “Czcigodnemu Panu Aleksandrowi Jelskiemu w dowód wysokiego szacunku ofiaruję niniejszą prace. Romuald Ziembkiewicz. Warszawa. 31 lipca 1912”.

3. **Ziembkiewicz, Romuald. Jan Barsceuski** pierys bielaruski pismennik XIX stolecia. (Uspamin u 60-letniuju hadauscynu smierci). – Wilna, 1911 (Druk. Marcina Kuchty). – 12 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 140. На с. 2. вокл. надпіс “Wielmoznemu Panu Aleksandrowi Jelskiemu w dowód głębokiej czci ofiaruję tę skromną prace. Romuald Ziembkiewicz. Warszawa. 30 lipca 1912”.

4. **Лучына, Я. Вязынка /** (Ивана Неслуховского). – Петербург, 1903. – 23 с. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 140. На с. 1 вокл. надпіс: “Jezyk i pi [...]” [Аўтограф Аляксандра Ельскага]. На с. 4 вокл. штэмпель “Руденск, Минск 28.VI.1903”.

5. **[Ozeszkowa, Eliza]. Gedali.** Apawiedannie Elizy Ozeszkowaj. – Wilna : Wyd. “Naszaje Niwy” i sypolki “Minczuk”, 1907. – 44 s. : il. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 140.

6. **Aelum in Curia Regia Varsaviensi Feria ...uinta Magna C...no... Domini Videlicet Die Decima Tertia Mensis Aprilis Anno ejusdem Millesimo Septingentesimo Septuagesimo ...uinta.** – Б.м., б.г. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1071–1074.

Папка "Druki" з пячаткай сінім чарнілам: "Aleksander Jelski. Zamość". На с. 1: пячатка "Aleksander Jelski. Zamość"; на с. 4 надпіс "Mathias Sobolewski... Ruchala Lectumper Lapinski".

7. **August** Trzeci, z Bozej Laski Krol Polski, Wielki Xiazie Litewski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wolynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, y Czernichowski, a Dgiedziczny Xiazie Saski, y Elektor. – Б.м., б.г. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1110–1113. Папка "Druki" з пячаткай сінім чарнілам "Aleksander Jelski. Zamość".

8. **Informacya** przeciwna tey Ktora Xiazie imc: Alexander August Czartoryski Kawaler Maltanski, jako Plenipotent Zakonu Maltanskiego do druku podal, y na Seymiki roczeslal, tymze przykladem Imieniem Xiazcia ImCi: Pawla Lubartowicza San gusza Marszalka Narodowego Wielkiego Xieswa Litewskiego, do Uwagi Stanu Rycerskiego podana. – Б.м., б.г. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1075–1078. Папка "Druki" з пячаткай сінім чарнілам "Aleksander Jelski. Zamość".

9. **Instrukcyя** Dla Jchme Panow Lustratorow przez J.W.J.O.Marszalkow Konfederacyi Oboyna Narodow, wyznaczonych do spisania Inwentarza Dobr lezacych y ruchowanych, ktore dotand w Kraiach Rzeczyplitey byly власnoscia skassowantgo inz. Zakonu Societ: Jesu, Dnia 14. Miesiaca Pazdziernika, Roku 1773 dana. — Б.м., [1773]. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1087–1090. Папка "Druki" з пячаткай сінім чарнілам "Aleksander Jelski. Zamość".

10. **Instrukcyя** dla Lustratorow. – Б.м., б.г. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1092–1094. Папка "Druki" з пячаткай сінім чарнілам "Aleksander Jelski. Zamość".

11. **Kommissyя** Rzeczypospolitey Skarbu kozonnego. – [Warszawa, 1775]. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1129–1132. Папка "Druki" з пячаткай сінім чарнілам "Aleksander Jelski. Zamość".

12. **Materialy** rozne l.s. sprawy dysydentow, konfederacji barskiej 1767–1768 : [Рукапіс]. – 288 s. ; 32x19 sm. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 139. На тыт. арк.: 1. Дзве пячаткі зверху і знізу сінім чарнілам "Aleksander Jelski. Zamość"; 2. Надпіс

пасярэдзіне “Tu jest duze materjalu do sprawy Dysydentow i Konfederacyi Barskiej 1767–1768 r.”; 3. Надпіс унізе “Księga ta Została nabyta w roku 1898 od pana Chlewińskiego w Nowogrogu Z...roble”. Аправа: кардон у скуру бурнатага колеру, на верхнім вечку выціснута назва “Manuskrypt” у арнаментаванай рамцы, спінка з трыма бінцікамі і раслінным арнаментом, ціненне золатам.

13. Mowa J. W. JMci Pana Czaciego Podczaszego Koronnego, z okazji odkladania Projektu Wiary Die rr. Sbris. 1766. Anno miana. – Б.м., [1766]. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S.138. L.1102-1105. Папка “Druki” з пячаткай сінім чарнілам “Aleksander Jelski. Zamość”.

14. Mowa J.WIMCI pana Rosciszewskiego Podstolego Powiatu Przasnyskiego, Ziemi Ciechanowskiej y Posła z teyze Ziemi Delegata do Traktatow z Potenciami na dniu ro. Wrzesnia Roku 1774. – Б.м., [1774]. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1114–1117. Папка “Druki” з пячаткай сінім чарнілам “Aleksander Jelski. Zamość”.

15. Mowa J. W. JMci Pana Wielhorskiego Kuchmistrza W.X.Litt: Posła Wolynskiego, na Seymie Ordynarynym Warszawskim miana Roku 1766. – Б.м., [1766]. – 8 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1079–1086. Папка “Druki” з пячаткай сінім чарнілам “Aleksander Jelski. Zamość”.

16. Mowa J. W. Michala Szwykowskiego pisarza skarbowego W.X.Litt. posła pttu slonimskiego na sessyi w izbie senatorskiej Dnia 23: Pazdzernika 1782. Roku. – Б.м., [1782] (Miana W Drukarni Piotra Dufour). – 2 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138.

17. Mowa przy Zakonczonym Trybunale zalaski J. W. JMSCI pana z Lopacina Lopacinskiego pisarza W.W.X.L.Kawalera Orderu S.Stanislaw... 1776. – Б.м., [1776]. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1106–1109. Папка “Druki” з пячаткай сінім чарнілам “Aleksander Jelski. Zamość”.

18. Mowy J. W. IMci Pana Wielhorskiego Kuchmistrza W.X.Litt: Posła Wolynskiego, miane na Seymie Ordynarynym Warszawskim 1766. Dnia 11. Octobris... – Б.м., [1766]. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S.138. L.1118-1121. Папка “Druki” з пячаткай сінім чарнілам “Aleksander Jelski. Zamość”.

19. Oratio illustrissimi et excellentissimi S.R.I. comitisHermanni caroli a keyserling oratoris cum plena potentia s. imper. maj. totius Russiae Catharinae II. Ad rempublicam polonam in comitiis electionis varsaviam inter et volam A. MDCCLXIV. Habita: Przetlumaczenie z lacinskiego mowy j.W. JMCI pana grafa Keyzerlinga posla Wielkiego y pelnomocnego od nayjasnieysze y imperatorowey rossyjskiej Katarzyny II. Do Rzeczypospolitey polskiej na seymie elekcyi miedzy Warszawa y Wola. Roku 1764. Mianey. – Б.м., [1764]. – 8 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138.

20. Ordynacya Sadow Seymowych. – Б.м., б.г. – 6 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1122–1127. Папка “Druki” з пячаткай сінім чарнілам “Aleksander Jelski. Zamość”.

21. Polonese Quataors p Deux Uwlons Atto et Bafoo Degie amor przez Michel : [Руканіс нот] / [Karol Jelski]. – Б. м., б. г. – 6 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 137. На с. 1 вокл.: 1. Надпіс “Drogiego S.P. Ojca mojego Karola Jelskiego polonez...”; 2. Пячатка сінім чарнілам “Aleksander Jelski. Zamość”.

22. Polonez Grzegorzycykiego z Czasow Sobieskiego (wiek XVII) dorobil akompaniement do... : [Руканіс нот]. / Michal Jelski. – 1892. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 137.

23. Przy otwarciu Sali Narodowej w zamku jego krolewskjey mosci. – Б. м., 1786. – 8 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138.

24. Rozrzdzenie dobr przeszlo-Jezuiccich. – Б. м., б. г. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1092–1094. Папка “Druki” з пячаткай сінім чарнілам “Aleksander Jelski. Zamość”.

25. Series postow na Seym extraordynapyiny. Na Dzień 19 Kwietnia naznaczony. – Б.м., б.г. – 12 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 886. У тэксце паметы чырвоным алоўкам і чорным чарнілам.

26. Towarzystwo wspierania niedostatnich Uczniow uniwersyteckich. – Wilno, 1822 (Typog. Uniwersyt. Imperatorskiego Iozef Zawadzki). – 50 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 141.

27. **Uniwersal** J. W. Marszałka konfederacyj przesw: woiewodztw wielkopolskich. Michał drogosław z skorzewa Skorzewski... – Б.м., б.г. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L.1095–1097. Папка “Druki” з пячаткай сінім чарнілам: “Aleksander Jelski. Zamość”.

28. **Zdanie** J. O. XCIA JMCI Stanisława Lubomirskiego marszałka W.K... – Б.м., 1782. – 6 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138.

29. **Zdanie** J. O. Xiazecia JMCI Antoniego Jablonowskiego wojewody poznańskiego Na Sessyi Delegacyney. Nad Projektem njwego Sadu Seytowego y oddalenia od niego Senatu. Dnia r. Wrzesnia 1774 roku. – Б.м., [1774]. – 4 s. – АГАД. III. Archiwum Prozorów i Jelskich. S. 138. L. 1098–1101. Папка “Druki” з пячаткай сінім чарнілам “Aleksander Jelski. Zamość”.

НБВУ

1. **Jelski, Aleksander.** Garść myśli o marności doczesnej. – Wilno : Jelski, 1909. – 16 s. – НБВУ. 83-6/54.

2–3. **Jelski, Aleksander.** Karciarstwo i wogóle gry i zabawy hazardowne u nas, w świetle tradycyi i literatury ojczystej / podał Aleksander Jelski. – С.-Петербург, 1899 (Тип. Г.А.Бернштейна). – 21 s. – (Адбітка з “Kalendarz rzymsko-katolickiego Towarzystwa Dobroczynności przy Kościele Św. Katarzyny w Petersburgu na rok 1900”). – НБВУ. 17028; БАНЛ. 4156902.

БАНЛ

1. **Jelski, Aleksander.** Wiadomość historyczna o fabryce szkieł i zwierciadeł ozdobnych w Urzędzu Radziwiłłowskim na Litwie / podał Aleksander Jelski. – Kraków : nakł. Akad. Umiejętności, 1899 (druk “Czasu”). – 32 s. : il. – (Odbitka “Spraw. Komisji do badania historii sztuki w Polsce”. T. 6, z. 4). – БАНЛ. L-19/2-66 С.

РНБ

1. **Ельскій, В. [Вильгельм].** Семена люпина, как употребительное и кормовое средство : реферат... – [Минск], 1896 (паровая типолитография Х. Дворжеца). – 20 с. – КБ. С. 357, № 718. – РНБ. Адзел Росікі. 18.182.3.658.

Склала Л.І. Доўнар